

ПЕРІОД “ДИНАМІКИ ТА ПОСТУПУ” В РОЗВИТКУ ОЦІНЮВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ США

УДК 378.124(73):378.014.6

Ірина Зварич, доктор педагогічних наук,
старший науковий співробітник

Науково-дослідної лабораторії навчально-наукового центру мовної підготовки НА СБ України

ПЕРІОД “ДИНАМІКИ ТА ПОСТУПУ” В РОЗВИТКУ ОЦІНЮВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ США

У статті проаналізовано період “динаміки та поступу” в розвитку оцінювання професійної діяльності викладачів у вищих навчальних закладах США; з’ясовано роки цього історичного періоду розвитку оцінювання, запропоновано назву періоду, висвітлено критерії за якими визначено цей історичний період розвитку оцінювання, акцентується увага на історичному розвитку оцінювання професійної діяльності викладачів у ВНЗ США в період “динаміки та поступу”.

Ключові слова: історичний розвиток, період “динаміки та поступу”, професійна діяльність, навчальна дисципліна, оцінювання, рейтинг, рівень якості знань, викладачі, освіта, вищий навчальний заклад.

Літ. 8.

Ірина Зварич, доктор педагогических наук, старший научный сотрудник

Научно-исследовательской лаборатории учебно-научного центра языковой подготовки НА СБ Украины

ПЕРИОД “ДИНАМИКИ И ПОСТУПКА” В РАЗВИТИИ ОЦЕНИВАНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕПОДАВАТЕЛЕЙ У ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ США

В статье проанализирован период “динамики и поступка” в развитии оценивания профессиональной деятельности преподавателей у высших учебных заведениях США; выявлено года этого исторического периода развития оценивания, предложено название периода, выяснено критерии, за которыми определено этот исторический период развития оценивания, акцентируется внимание на историческом развитии оценивания профессиональной деятельности преподавателей у ВУЗ США в период “динамики и поступка”.

Ключевые слова: историческое развитие, период “динамики и поступка”, профессиональная деятельность, учебная дисциплина, оценивание, рейтинг, уровень качества знаний, преподаватели, образование, высшее учебное заведение.

Iryna Zvarych, Doctor of Sciences (Pedagogy), Senior Research Officer,

Leading Researcher of the Research Laboratory of the educational and scientific center of language training at The National Academy of Security Service of Ukraine

THE PERIOD OF “DYNAMICS AND ADVANCEMENTS” IN THE DEVELOPMENT OF ASSESSMENT OF THE TEACHERS PROFESSIONAL ACTIVITY AT THE US HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS

The article deals with the period of “dynamics and advancements” in the development of assessment of the teachers professional activity at the US Higher Educational Institutions. The data of this historical period of development the assessment are found out and the title of period is offered. The article determines criteria of development of this historical period. The article accents the attention on the historical development of assessment of the USA teachers’ professional activity at the Institutions of Higher Education in the period of “stability and settlement”.

Keywords: the historical development, period of “dynamics and advancements”, professional activity, training course, an assessment, rating, the quality of knowledge, lecturers, education, Institutions of Higher Education.

Постановка проблеми. Реформування вищої освіти в Україні зумовлене соціально-економічними перетвореннями, зміною ідеології, громадських і національних пріоритетів. Протягом останнього десятиліття вищі навчальні заклади України зазнали суттєвих змін, які більшою мірою стосуються структурних і організаційних аспектів діяльності

вищів. Значно складними і суперечливими є зміни культури діяльності ВНЗ, їхньої модернізації на засадах автономізації, демократизації, інтернаціоналізації, відкритості і конкурентності.

У сучасному глобальному світі питання конкурентоспроможності постає як перед керівництвом вищих навчальних закладів США, так і України, зокрема якісного рівня викладання

ПЕРІОД “ДИНАМІКИ ТА ПОСТУПУ” В РОЗВИТКУ ОЦІНЮВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ США

навчальних дисциплін, оцінювання педагогічної компетентності і професійної придатності кожного викладача.

Система вищої освіти США є зразком динамічності, постійної модернізації ВНЗ і структури освіти, що інтегрує найкраще із розвитку світової освітньої системи. Високий рівень освіти дав змогу допомогти американцям подолати кризи, пом'якшити проблеми расової дискримінації, перебороти бідність, безробіття, поліпшити становище жінок, національних меншин і став засобом розвитку суспільства. Концепції вищої освіти США “Виховання в душі миру, демократії, прав людини”, основною метою якої є виховання молоді для служіння суспільству і, поєднання навчання та наукових здобутків викладачів, глибоко переконує, що лише педагоги мають достатній потенціал творчості, щоб забезпечити інтелектуальний розвиток студентів. Тому вищі навчальні заклади США стали установами, де певною мірою завершується навчання теорії, яка розуміється як засіб розвитку суспільства, а оцінювання професійної діяльності викладачів набуло відкритості, доступності до широких верств населення і використовується для забезпечення якості надання освітніх послуг.

Аналіз наукових досягнень і публікацій. У контекст загальної компаративістики органічно вписуються наукові дослідження із порівняльної педагогіки українських учених Т. Кошманової, Н. Лавриченко, О. Локшиної, Л. Пуховської, А. Сбруєвої та ін. Вони висвітлюють багатоаспектність міжнародного досвіду, що, в свою чергу, сприяє збагаченню національної педагогічної думки і передбачають дослідження розвитку освіти в широкому контексті політичних, економічних, соціальних, культурних чинників у взаємозв'язку та взаємозалежності регіональних та національних тенденцій. Американські вчені К. Андерсон (Anderson K.), А. Херріс (Harris A.), Т. Хусен (Husen T.), Р. Тайлер (Tayler R.), А. Трес (Trase A.) надають перевагу порівнянню навчальних програм і планів вищих навчальних закладів як у США, так і в інших розвинутих країнах світу, зокрема, колишнього Радянського Союзу, Франції, Англії, і досліджують якість системи освіти оцінювання освітніх процесів та обслуговування вищої освіти.

Мета статті і завдання: проаналізувати період “динаміки та поступу” в історичному розвитку оцінювання професійної діяльності викладачів у вищих навчальних закладах США; з'ясувати роки цього історичного періоду розвитку оцінювання, запропонувати назву періоду, висвітлити критерії за якими визначено цей історичний період

розвитку оцінювання, акцентувати увагу на історичному розвитку оцінювання професійної діяльності викладачів у ВНЗ США в період “динаміки та поступу”.

Виклад основного матеріалу. Враховуючи досягнення в космічній індустрії, політичні та економічні перетворення в суспільстві, нові міжнародні відносини, які, відповідно, вплинули на свідомість громадян, переосмислення ними цінностей, на розвиток освіти й науки, педагогічної компетентності, часовий проміжок з другої половини ХХ – початку ХХІ ст. у розвитку системи оцінювання професійної діяльності викладачів у вищих навчальних закладах США поділено на такі періоди: перший період – “переломний і творчий”, від 50-х до 80-х років ХХ ст.; другий період – “стабільність та врегулювання”, з 80-х років до кінця ХХ ст. (1980 – 2000 років); третій період – “динаміки та поступу”, від кінця ХХ – до початку ХХІ ст. (2000 – 2014 років).

Розглянемо період “динаміки та поступу”, оскільки два попередні вже висвітлено в науковій літературі. Період “динаміки і поступу” характеризується динамікою зростання конкурентоспроможності викладачів, підвищенням якості їхньої професійної діяльності, зокрема педагогічної компетентності, майстерності, обізнаності, мобільності. Упродовж цього періоду відбувається поступове і повільне зниження фінансування у розвиток освіти та її моніторингу, однак витрати на освіту США залишаються одними із найвищих у світі, посилюються вимоги до тестування викладачів, використовуються системні методи вимірювання, упроваджуються багаторівневі моделі моніторингу вищої освіти, широко використовуються та вдосконалюються стандарти вищої освіти, підходи до оцінювання професійної діяльності викладачів. Відбувається реформування вищої освіти, модернізація навчальних закладів і структури освіти, що інтегрує найкраще із розвитку світової освітньої системи.

Друга половина ХХ ст. характеризується тим, що розпочинається критика вищої освіти та стандартів досягнень у вищих навчальних закладах США, зокрема системи оцінювання. Правлячі кола висловлюють незадоволення щодо педагогічної компетентності викладачів, їхньої обізнаності та вмінь викладати навчальні дисципліни. Таким чином, пріоритетними завданнями стали: вдосконалення методів, підходів, принципів викладання навчальних предметів, підвищення якості навчального процесу, посилення вимог до процесу оцінювання

ПЕРІОД “ДИНАМІКИ ТА ПОСТУПУ” В РОЗВИТКУ ОЦІНЮВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ США

професійної діяльності викладачів, їхньої педагогічної компетентності.

Станом на 2000 рік показники становлять: 2,6% ВВП – на розвиток вищої освіти США, на забезпечення освіти загалом – 6,5 % ВВП, із них державного фінансування – 1,6 % ВВП [1; 3]. На початку XXI ст. у США налічується більш як 4 тисячі акредитованих навчальних закладів, більша половина з них – понад 2,5 тисячі належить приватному сектору. Нині у США домінує приватний сектор в отриманні вищої освіти.

На початку XXI ст., в 2003 – 2004 роки, у США налічувалось вищих навчальних закладів, що здійснюють навчання за дворічною програмою, 4.236; у 2004 – 2005 роках – 4.216; у 2005 – 2006 роках – 4.276. Коледжів, що здійснюють навчання за чотирирічною програмою, у 2003 – 2004 роках зареєстровано 2.530; у 2004 – 2005-х роках – 2.550; у 2005 – 2006-х роках – 2.582 [4; 5; 6; 2].

Упродовж третього періоду “динаміки та поступу” спостерігається динаміка підвищення конкурентоспроможності викладачів, якості їхньої професійної діяльності, зокрема педагогічної компетентності, майстерності, обізнаності, мобільності, посилюються вимоги до тестування викладачів, використовуються статистичні методи вимірювання теоретичних даних, впроваджуються багаторівневі моделі моніторингу вищої освіти, вдосконалюються стандарти оцінювання професійної діяльності викладачів, хоча і відбувається поступове і повільне зниження фінансування на розвиток вищої освіти та моніторингу.

Прийняті закони, реформування освіти, поліпшення якості обслуговування вищої освіти та посилене фінансування щодо її розвитку дали поштовх для підготовки кваліфікованих фахівців у виробництві, втілення нових сучасних політичних, економічних, космічних, наукових досягнень, які супроводжуються відповідним фінансуванням і мають вплив на розвиток вищої освіти та підвищення рівня професійної діяльності викладачів, їхніх знань, умінь, навичок, педагогічної компетентності.

Оскільки Сполучені Штати почали втрачати світові лідерські позиції у галузі розвитку науки, Барак Обама визначив кілька нових напрямків, аби зупинити цю тенденцію. Зокрема упродовж наступних десяти років планується збільшити на мільйон кількість американських випускників з дипломами, які дають право викладати точні науки. Президент покладає великі надії на розвиток науки та вищої освіти. Він наголошує на тому, що науковці покликані забезпечити майбутнє Америки і що саме юні таланти одного

дня допоможуть Сполученим Штатам повернути лідерські позиції у світі науки й техніки. На його думку, в Америці вища освіта не мусить вважатися розкішшю тому, що це – економічна необхідність, яка повинна бути доступною для кожної родини. Саме тому планується до 2015 р. підвищити якісний рівень грамотності і знань студентів, особливо з точних наук, іноземної мови. Для досягнення мети президент прагне виділити в новому бюджеті 80 млн доларів на підготовку 100 тис. педагогів з точних наук та на виконання нових програм, які радикально відрізняються від попередніх підходом щодо вирішення проблем і які охоплюють всі рівні освіти – від дошкільної до вищої. Він також підтримав ініціативу приватних організацій, які виділяють 22 млн доларів на цю справу [8]. Варто зазначити, що наукові досягнення, економічні зрушення в державі та політичні події в суспільстві певною мірою впливають і на розвиток професійної діяльності викладачів, їхньої педагогічної компетентності, майстерності, обізнаності.

Ще в лютому 2009 р. Барак Обама у своєму першому бюджетному зверненні до Конгресу чітко окреслив основні пріоритети діяльності адміністрації і зазначив, що високий рівень розвитку освіти, зокрема вищої освіти, та нова інфраструктура необхідні для того, щоб країна у XXI ст. стала сильною і конкурентоспроможною. Таким чином, за останні роки бюджет Міністерства освіти США передбачає поліпшити якість вищої освіти США та підвищити професійність і компетентність викладачів у викладанні навчальних дисциплін. Відповідно до проекту бюджету фінансування у 2006 р. Міністерство освіти США отримало 43,5 млрд доларів; у 2007 р. – 43,8 млрд; у 2008 р. – 45,0 млрд; у 2009 р. – 46,2 млрд; у 2010 р. – 46,7 млрд. Крім того, відповідно до законопроекту “Про відновлення і реінвестування американської економіки” (American Recovery and Reinvestment Act, ARRA, або Recovery Act) за 2009 – 2010 роки додатково було виділено 81,1 млрд доларів на реформування вищої освіти, модернізацію освітніх навчальних закладів, технічне оснащення середньої та вищої школи [8].

Барак Обама у бюджетному зверненні підкреслив необхідність проведення освітніх реформ і визначив фундаментальне завдання перед Конгресом США та всіма відомчими органами підвищити професійну діяльність викладачів, якість викладання навчальних предметів у вищих навчальних закладах і довести до 2020 р. рівень знань випускників США до найвищих світових стандартів. Він зазначив, що

ПЕРІОД “ДИНАМІКИ ТА ПОСТУПУ” В РОЗВИТКУ ОЦІНЮВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ США

реформування вищої освіти США потребує сучасного оснащення ВНЗ новими кафедрами, лабораторіями, бібліотеками, а також підготовки висококваліфікованих і компетентних викладачів з ґрунтовними знаннями з навчальної дисципліни. Таким чином, американське суспільство охоплене реформуванням вищої освіти та внесенням поправок до статей “Закону про вищу освіту” (“The Higher Education and Research Reform Amendment Bill 2014”).

США займають перше місце в світі з оснащення вищих навчальних закладів комп'ютерами, електронними базами даних і доступу до передових технологій. Кожен американський штат має широкий вибір ВНЗ та хоча б один державний університет. Серед багатьох можна виокремити найбільш відомі, які входять до двадцятки найкращих університетів світу: Гарвардський (Harvard), Стенфордський (Stanford), Йельський (Yale), Колумбійський (Columbia) та Каліфорнійський (California). Комп'ютеризована система навчання в університетах і доступ до Інтернету є важливим чинником у системі освіти, що дає змогу не лише організувати освітні послуги, модернізувати навчальні заклади, здобути знання, а й вдосконалити їх, здійснювати процес оцінювання професійної діяльності викладачів та підвищити якість навчального процесу. Комп'ютеризована система освіти США є надійним помічником викладачів у процесі оцінювання їхньої професійної діяльності та визначення рейтингу, що дає їм змогу звернути увагу на прогалини у навчальному процесі та поліпшити якість викладання навчальних дисциплін у ВНЗ.

Американські громадяни на всіх рівнях висловлюють власні думки з питань напрямів розвитку освіти. Педагоги США глибоко переконані, що політика освіти в країні має відповідати змінам у суспільстві. Усі президенти виявляли інтерес до освіти ще з перших днів республіки. Яскравим прикладом є Теодор Рузвельт (Theodore Roosevelt), який своєрідно охарактеризував державу, що також надавали освіти першочергового значення, – “першокласні провідні кафедри” (“Leading the Department” або “Earliest Chief Execution”). Джордж Вашингтон (George Washington) позитивно висловився на цю тему у своєму зверненні. Він закликав створити Національний Університет, але цю мрію так і не зміг здійснити. Томас Джефферсон (Thomas Jefferson), третій президент США, запропонував прийняти закон про відкриття суспільних шкіл у його рідному штаті Вірджинія (State of Virginia). Він стверджував, що потрібно внести зміни до

Конституції країни про громадянську освіту, яка б впливала на управління державою [7]. Таким чином, проблема якості викладання навчальних предметів та оцінювання професійної діяльності викладачів, їхньої педагогічної компетентності, обізнаності займає одне із провідних місць у системі оновлення освіти США.

Соціально-економічні зміни у США та реформування вищої освіти певним чином вплинули і на підготовку висококваліфікованих педагогів у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст., удосконалення управління та фінансування освіти, зокрема, активізацію громадськості щодо фінансування вищої освіти, бо освіта – пріоритетна. Посилене фінансування вищої освіти США не вплинуло на якість знань, умінь, навичок викладачів, їхній рівень педагогічної компетентності, обізнаності, майстерності, мобільності, проте дало поштовх для нових сучасних політичних, економічних, наукових досягнень, які супроводжувались відповідними фінансовими витратами і вплинули на розвиток і підвищення рівня професійної діяльності викладачів, рівень їхніх знань, умінь, навичок, педагогічної компетентності. Однак нова політика уряду вплинула на встановлення сучасних політичних, економічних, космічних, наукових досягнень, які супроводжуються відповідними фінансовими видатками і впливають на інтенсивність розвитку та підвищення рівня професійної діяльності викладачів, їхніх знань, умінь, навичок, педагогічної компетентності [2].

Нині система вищої освіти США є зразком динамічності, постійної модернізації ВНЗ і структури освіти, що інтегрує найкраще із розвитку світової освітньої системи. Високий рівень освіти дав можливість американцям подолати кризи, пом'якшити проблеми расової дискримінації, перебороти бідність, безробіття, поліпшити становище жінок, національних меншин. Концепція вищої освіти США “Виховання в душі миру, демократії, прав людини”, основною метою якої є виховання молоді для служіння суспільству і поєднання навчання та наукових здобутків викладачів, глибоко переконує, що лише науково-педагогічні працівники мають достатній потенціал творчості, щоб забезпечити інтелектуальний розвиток студентів. Тому вищі навчальні заклади США стали установами, де певною мірою завершується навчання теорії, яка розуміється як засіб розвитку суспільства, а оцінювання професійної діяльності викладачів набуло відкритості, доступності широким верствам населення і використовується для забезпечення якості надання освітніх послуг.

ПЕРІОД “ДИНАМІКИ ТА ПОСТУПУ” В РОЗВИТКУ ОЦІНЮВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ США

Оцінювання професійної діяльності викладачів у вищих навчальних закладах як України, так і США пов'язане з проблемою забезпечення якості вищої освіти, економічними, політичними і громадськими чинниками впливу на функціонування, що характеризується науково обґрунтованими і практично перевіреними педагогічними засадами оцінювання.

Українські вищі навчальні заклади мають глибокі традиції оцінювання професійної діяльності викладачів, пов'язані із відвідуванням відкритих занять та їх колективним обговоренням співробітниками кафедри й представниками адміністрації, експертною оцінкою наукових здобутків та громадської діяльності викладачів тощо. Проте, оцінювання професійної діяльності викладачів у вищих навчальних закладах України студентами відбувається інертно, оскільки цей процес лише впроваджується.

Студенти вищих навчальних закладів України по-різному ставляться до процесу оцінювання професійної діяльності викладачів. Більшість з них не виявляють великого бажання брати участь у процесі діагностування своїх наставників, оскільки вони не впевнені в тому, що їхня інформація буде дійсно анонімною і вплине на якість навчального процесу та надання освітніх послуг обраного ними вишу. Результати оцінювання професійної діяльності викладачів є закритими і не доступними для студентів вітчизняних ВНЗ, тому більшість з них вважає, що вони мають достатньо часу для спілкування із викладачами упродовж семестру, можуть з'ясувати всі питання і висловити свою власну думку щодо вивчення навчальних предметів та якості процесу навчання.

Основним недоліком вищої освіти України є, на жаль, її корумпованість, формальність, відтік за кордон кваліфікованих кадрів через низький рівень оплати їхньої праці. Подолати ці негативні тенденції – першочергове завдання на сьогоднішньому етапі. Але важливим при цьому залишається оцінювання професійної діяльності викладачів. Проте оцінювання здійснюється несистематично, без застосування перевірених досвідом стандартів діагностування, що утрудняє практичну діяльність ВНЗ, зокрема визначення рейтингу викладачів та з'ясування показників їхньої професійної діяльності. Кількість балів, які вважаються засобами діагностики, певним чином впливають на формування суджень і є статистичними даними, які висвітлюють конкретну інформацію про функціонування і результативність системи оцінювання професійної діяльності викладачів.

Отже, здійснений теоретичний аналіз та узагальнення зарубіжного досвіду у сфері оцінювання професійної діяльності викладачів у вищих навчальних закладах США протягом періоду “динаміки та поступу”, від кінця ХХ – до початку ХХІ ст. (2000 – 2014 років) дають підстави сформулювати такі **загальні висновки**.

Період – “динаміки та поступу” характеризується динамікою підвищення конкурентоспроможності викладачів, підвищенням якості їхньої професійної діяльності, зокрема педагогічної компетентності, обізнаності, мобільності. Упродовж цього періоду відбувається поступове і повільне зниження фінансування у розвиток освіти та моніторингу, однак витрати на освіту США залишаються одними із найвищих у світі. Історичні події, економічні перетворення, прагнення бути лідером в освоєнні космічного простору відповідно вплинули і на розвиток свідомості громадян США, підвищення вимог до навчального процесу, використання навчального матеріалу для опанування навчальної дисципліни, оцінювання професійної діяльності викладачів.

Вивчення зарубіжного досвіду з оцінювання професійної діяльності викладачів бажано якомога швидше впроваджувати у вищих навчальних закладах України, з тим, щоб модернізувати освітні заклади та потенційно реформувати вищу освіту, підвищити якість викладання навчальних предметів і навчального процесу, удосконалити методику оцінювання, враховуючи думку зовнішніх споживачів освітніх послуг. Позитивні показники оцінювання професійної діяльності сприятимуть подальшому іміджу вищих навчальних закладів на ринку освітніх та наукових послуг України в контексті глобалізації та євроінтеграції.

Головним пріоритетом розвитку української освіти є курс на перетворення її у важливу та якісну галузь обслуговування населення. Тому на часі наблизити вітчизняну освіту до міжнародних стандартів, збагатити її дієвими теоретичними, практичними, методичними напрацюваннями і розробками, оптимізувати структуру, забезпечити високоякісними кадрами, зокрема й викладачами.

1. *Вища освіта в США. Інформаційно-консультативний центр. [Електронний ресурс]: – ІКЦ Освіта, 31.05.2012. – Режим доступу: <http://www.osvita.org/guides/other/edusa-ua.html>*

2. *Зварич І.М. Оцінювання професійної діяльності викладачів у вищих навчальних закладах США (друга половина ХХ – початок ХХІ століття): моногр. / І.М. Зварич – К.: “Фенікс”, 2014. – 344 с.*

3. *Каверина Э.Ю. Высшее образование в США: источник финансирования. Аналитический обзор*

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ РЕКРЕАЦІЙНО-ОЗДОРОВЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ НА ДОЗВІЛЛІ: УКРАЇНСЬКИЙ ТА ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД

системы высшего образования. Российско-американский портал по сотрудничеству в области образования и науки / Э.Ю. Каверина // Канада – США. – 2003. – № 7. – С. 1.

4. Digest of Education Statistics 2011. U.S. National Center for Education Statistics [Електронний ресурс] / Thomas D. Snyder & Sally A. Dillow // Annual. – 2012. – Режим доступу: <https://nces.ed.gov/pubsearch/pubsinfo.asp?pubid=2012001>

5. Digest of Education Statistics 2012. U.S. National Center for Education Statistics [Електронний ресурс] / T.D. Snyder; S.A. Dillow // Annual. – 2013. – Режим доступу: <http://nces.ed.gov/pubs2014/2014015.pdf>

6. Digest of Education Statistics 2013. U.S. National Center for Education Statistics [Електронний ресурс] / Produced by Planning Division, Ministry of Education, Singapore // Annual. – 2015. – Режим доступу: <http://www.moe.gov.sg/education/education-statistics-digest/files/esd-2013.pdf>

7. Portrait of the USA. People. Geography. History. Government. Business. Education. Science. – United States: Department of State, 1997. – September. – 97 p.

8. President Barack Obama [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.usatoday.com/story/news/politics/2013/08/22/important-points-obama-higher-education-speech/2685477/>

Стаття надійшла до редакції 27.02.2016

УДК [379.8:615.8] – 053.6(477+4/9)

Віра Базильчук, кандидат наук з фізичного виховання та спорту,
доцент кафедри здоров'я людини
Хмельницького національного університету

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ РЕКРЕАЦІЙНО-ОЗДОРОВЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ НА ДОЗВІЛЛІ: УКРАЇНСЬКИЙ ТА ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД

У статті автор вивчає проблеми організації рекреаційно-оздоровчих занять за місцем проживання та у місцях масового відпочинку студентської молоді. Найпопулярніші види оздоровчих занять та причини які перешкоджають їх проведенню на дозвіллі.

Ключові слова: рекреація, студенти, дозвілля, види, місце проживання, оздоровлення.

Рис. 2. Літ. 6.

Вера Базильчук, кандидат наук по физическому воспитанию и спорту,
доцент кафедры здоровья человека
Хмельницкого национального университета

ОСОБЕННОСТИ ОРГАНИЗАЦИИ РЕКРЕАЦИОННО-ОЗДОРОВИТЕЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СТУДЕНЧЕСКОЙ МОЛОДЕЖИ НА ДОСУГЕ: УКРАИНСКИЙ И ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ

В статье автор изучает проблемы организации рекреационно-оздоровительных занятий по месту жительства и в местах массового отдыха студенческой молодежи. Самые популярные виды оздоровительных занятий и причины препятствующие их проведению на досуге.

Ключевые слова: рекреация, студенты, досуг, виды, место проживания, оздоровление.

Vira Bazylchuk, Ph.D (Physical Education and Sport),
Associate Professor of the Physical Rehabilitation department
Khmelnitsky National University

THE FEATURES OF ORGANIZATION OF THE RECREATION AND HEALTH ACTIVITIES OF STUDENTS' LEISURE: UKRAINIAN AND FOREIGN EXPERIENCE

The article examines the problems of students recreational and health activities at the residence and in the crowded places. The most popular types of health activities and the reasons which prevent these activities are examined.

Keywords: recreation, students, leisure, species, habitat, recreation.

Постановка проблеми. Організація та проведення рекреаційних занять відіграє важливу роль в Україні і набуває популярності серед населення різних вікових груп, а особливо у місцях масового відпочинку та за місцем проживання [1; 3; 4; 6].

Рекреаційно-оздоровчі заняття сприяють зміцненню та збереженню здоров'я, покращення рівня фізичної підготовленості, підвищення працездатності та отримання задоволення від активного проведеного вільного часу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій